

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	21301 - Història de la Psicologia / 1
Titulació	Grau de Psicologia - Primer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Castellà

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Gonzalo José Adán Micó						
<i>Responsable</i>	Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria					

Contextualització

Aquesta matèria d'Història de la Psicologia té per objectiu general oferir a l'alumnat una panoràmica àmplia del procés històric a través del qual s'ha constituït el cos de sabers científics que anomenem psicologia. No es limita a situar els esdeveniments en un temps lineal sinó que el propòsit és donar sentit al passat: comprendre la importància dels fets pretèrits, comprendre com i per què es varen produir perquè d'aquesta manera puguem calibrar-ne la influència en el present i en el futur. Conèixer l'història de la ciència ens permet entendre-la millor, així como facilita a l'alumnat una visió de conjunt necessària per una formació completa com a futur/a professional de la psicologia. Relacionar els esdeveniments científics amb els socials, culturals i econòmics es essencial per una correcta contextualització, i esdevé com a porta d'entrada a la comprensió de coneixements mes específics amb que l'alumnat es trobarà amb altres matèries del pla d'estudis.

Requisits

L'assignatura té un caràcter de formació bàsica i, per tant, no té requisits essencials ni recomanables.

Competències

Específiques

- * CE4. Comprendre les lleis i principis bàsics dels processos psicològics, la seua dinàmica i interrelació.
- * CE3. Capacitat per a elaborar informes orals i escrits. CT3-Capacitat de comunicació eficaç oral i escrita. CT1-Capacitat d'anàlisi i síntesis. CT15-Raonament crític

Guia docent

Genèriques

- * CT2-Capacitat d'autocrítica i asunció de responsabilitats: saber valorar la pròpia situació personal, conèixer les pròpies competències i limitacions, i actualitzar destreses i coneixements
- * CT8-Capacitat per a treballar en equip i col·laborar amb eficàcia amb altres persones.
- * CT12-Desenvolupar un compromís ètic i social, mostrant sensibilitat cap els problemes de les persones i les comunitats
- * CT13-Habilitats en les relacions interpersonals

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

Bloc I. ANTECEDENTS DE LA PSICOLOGIA CIENTÍFICA

Unitat didàctica 1. Tema introductor: història de la psicologia concepte i mètodes. El pensament psicològic clàssic. La tradició mèdica.

- 1.1. Diferents objectes d'estudi i mètodes d'investigació. Models historiogràfics
- 1.2 Les publicacions científiques. Fonts.
- 1.3. la psicologia a la filosofia clàssica.

Unitat didàctica 2. Edat Mitja i Renaixement

- 2.1. La tradició cristiana. Sant Agustí. El neoplatonisme. Les activitats de l'Ànima. L'escolàstica. Sant Tomàs d'Aquino (1225-1274)
- 2.2. Aspectes socials: La misogínia medieval. Malaltia mental i condició femenina. Bruixeria.
- 2.3. Canvis en la visió del món: El Renaixement. Humanisme i psicologia. La Nova Ciència.
- 2.4. Canvis socials i culturals. La reforma. Filosofia i ciència renaixentista: un saber natural i antropològic en transició
- 2.5. La medicina renaixentista. Weyer, Paracels. Huarte de San Juan. La revolució científica. Nou enfocament per a l'estudi dels éssers humans
- 2.6. La tradició racionalista. René Descartes. Leibniz: les mònades i els nivells de consciència. Spinoza: paral·lelisme, determinisme i llibertat

Bloc II. LES PRIMERES ALBORS DE LA PSICOLOGIA

Unitat didàctica 3. Empirisme britànic. Associacionisme britànic. Els filòsofs francesos

- 3.1. Thomas Hobbes (1588-1679) i la Llei natural. Els inicis de la ciència política
- 3.2. John Locke (1632-1704) i l'empirisme. Modernitat científica del seu pensament
- 3.3. Berkeley (1685-1753) i el sentit de la seva obra
- 3.4. Crítica i actitud antimetafísica de David Hume (1711-1776). La 'ciència de la naturalesa humana': una proposta psicològica
- 3.5. David Hartley (1705-1757): l'associacionisme com a doctrina psicològica
- 3.6. El projecte mecanicista de Julien Offray de la Mettrie (1709-1751)

Unitat didàctica 4. Immanuel Kant (1724-1804) i la reafirmació de la metafísica. La psicologia tal i com la va veure Kant. L'escola escocesa. Psicologia del sentit comú.

- 4.1. L'antropologia filosòfica i l'antropologia pragmàtica: la psicologia tal i com la va veure Kant
- 4.2. La reacció del sentit comú contra Hume: l'escola escocesa. Thomas Reid. (1710-1796). Les facultats psíquiques.

Guia docent

Unitat didàctica 5. Segle XIX. En el llindar d'una ciència nova. La teoria de l'evolució. Avanços en altres ciències.

- 5.1. Impacte social de la revolució industrial
- 5.2. L'evolucionisme abans de Ch. Darwin. Erasmus Darwin (1731-1802). Lamarck (1744-1825)
- 5.3. Ch. Darwin (1809-1882). La teoria de l'evolució. Principals postulats. La selecció natural
- 5.4. L'impuls nerviós: els treballs d'E. Du Bois- Keymond, Herman von Helmholtz (1821-1894) i J. Bernstein. Centres cerebrals i histologia del sistema nerviós
- 5.5. Bessel i l'equació personal: de l'astronomia a la psicologia. . La psicofísica
- 5.6. La dimensió psicològica de la fisiologia i psicopatologia. La frenologia. Nous arguments sobre la inferioritat de les dones
- 5.7. Les localitzacions cerebrals. La frenologia. Franz Joseph Gall (1758-1828) i Johann C. Spurzheim
- 5.8. L'arribada del hipnotisme a França: Liebault, Berheim i l'escola de Nancy. L'escola de la Salpetriere. Estudis sobre la histèria: de nou, la dona

Bloc III. LA FUNDACIÓ I ESTABLIMENT DE LA PSICOLOGIA COM A DISCIPLINA CIENTÍFICA

Unitat didàctica 6: Wundt i els seus deixebles: la psicologia estructuralista

- 6.1. Wundt (1832-1920). El sistema universitari alemany. La seva trajectòria intel·lectual
- 6.2. La psicologia dels pobles i el seu lloc en el sistema de Wundt. Abast històric de la seva obra
- 6.3. Cornell. El bastió estructuralista d'E. B. Titchener (1876-1927). La psicologia com a ciència pura, descriptiva introspeccionista i elementalista

Unitat didàctica 7: La nova psicologia experimental en el canvi de segle. Primers estudis experimentals sobre la memòria

- 7.1. H. Ebbinghaus (1850-1909): els seus treballs experimentals sobre la memòria

Unitat didàctica 8: L'obra de Galton (1822-1911). Diferències individuals i tests. intel·ligència i herència

- 8.1. Els inicis de la psicologia animal. Romanes (1848-1894), L. Morgan (1852-1936). Orientació funcional i mecanicista
- 8.2. L'escala de Binet (1858-1911). Psicologia diferencial i psicologia com a professió

Unitat didàctica 9: La reformulació funcionalista de la nova psicologia als EEUU

- 9.1. W. James (1842-1910): funcionalisme, evolució i pragmatisme. La seva posició enfront de la nova psicologia. La idea de l'evolució en Stanley Hall i G.T.Ladd
- 9.2. Els líders funcionalistes: Catell, Baldwin, Münsterberg
- 9.3. El funcionalisme com a escola: l'escola de Chicago: J. Dewey J. R. Angell, Harvey A. Carr.
- 9.4. Les pioneres. Mary Whiton Calkins, Cristine Ladd-Franklin. La seva posició enfront de les suposades diferències naturals

Unitat didàctica 10: Alternatives a la psicologia wundtiana a Alemanya: l'escola de Würzburg. L'escola de la Gestalt

- 10.1. Külpe (1862-19159). La influència d'E. Mach. L'estudi dels processos superiors
- 10.2. Els fundadors i les aportacions més importants: Wertheimer (1880-1943), Koffka (1886-1941) i Köhler (1887-1967). El fenomen phi i el seu significat paradigmàtic. Diversos camps d'investigació empírica

Unitat didàctica 11: Psicoanàlisi. Freud. Els ortodoxos i els dissidents

- 11.1. Freud (1856-1939): L'inconscient. El domini teòric i el domini terapèutic. El mètode psicoanalític. Els deixebles del mestre
- 11.2. Primeres dissidències: la psicologia individual d'Adler (1870-1937). L'inconscient col·lectiu de Jung (1875-1961). Les polèmiques dins la societat psicoanalítica

Guia docent

11.3. La psicoanàlisi i el concepte de feminitat. Els continents negres freudians. Les dones psicoanalistes. K. Horney: l'enveja del penis a discussió

11.4. Evolució històrica de la psicoanàlisi. Psicoanàlisi infantil. Intents freudomarxistes a Alemanya i a França. Impacte del pensament de Freud a la cultura occidental del segle XX

Bloc IV. LA PSICOLOGIA COM A CIÈNCIA DE LA CONDUCTA. L'IMPACTE SOCIAL

Unitat didàctica 12: La reflexologia russa. L'alternativa conductista. El conductisme clàssic

12.1. L'obra de I. P. Pavlov (1849-1936). Psicologia i fisiologia. Els reflexos condicionats. Fisiologia de l'activitat nerviosa superior

12.2 La psicologia de Bechterev (1867-1927)

12.3. Del funcionalisme al conductisme. El conductisme una proposta genuïnament americana. Psicologia animal i positivisme

12.4. Watson (1878-1958) i el manifest conductista

12.5. Principis i suposats paradigmàtics. Periferalisme i esquema E-R. El conductisme metafísic i el conductisme metodològic.

Unitat didàctica 13: Característiques i desenvolupament de la psicologia soviètica

13.1. Alternatives al idealisme. La psicologia històrica cultural de Vygotsky (1896-1934)

13.2. El conductisme propositiu de Tolman (1886-1961). Les variables intervinents. Teoria de l'aprenentatge

13.3. El neoconductisme pràctic d'E. R. Guthrie: associació i contigüitat

13.4. El neoconductisme formal de C. L. Hull (1884-1952). El conductisme radical de Skinner (1904-1990). Condicionament operant. Aplicacions

Unitat didàctica 14. Del conductisme clàssic al neoconductisme . La crisi del neoconductisme i l'aparició de noves perspectives paradigmàtiques

14.1. El llenguatge: el gran repte del conductisme. Chomsky versus Skinner

14.2. Wiener i la cibernètica, control i comunicació. La màquina i el test de Turing. Teoria general de sistemes i primers ordinadors. Investigació sobre factors humans en la Segona Guerra Mundial

14.3. L'explosió cognitiva. La nova psicologia de la memòria

Unitat didàctica 15: La psicologia a l'Estat espanyol: segles XIX-XX

15.1. Krausisme. La Institució Lliure d'Ensenyament. La psicologia educativa. L'anomenada qüestió femenina: veus femenines en defensa de l'educació de les dones

15.2. El moviment de renovació pedagògica i la seva repercussió en psicologia. La psicologia i la psicotècnica: Germain. Mira i López. El CSIC. El impacte de la Guerra Civil Espanyola

15.3. La postguerra. L'ensenyament universitari. Les revistes de psicologia. La psicologia com a professió

Metodologia docent

Activitats de treball presencial (2,4 crèdits, 60 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques		Grup gran (G)	Es desenvoluparan els continguts del temari, mitjançant el mètodes expositius i presentaran les lectures corresponents per cada unitat didàctica	50

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes pràctiques		Grup mitjà (M)	Es comentaran els texts presentats, s'exposaran oralment els comentaris de text, es faran lectures conjuntes guiades I s'analitzaran , es visualitzaran vídeos històrics I es comentaran.	7
Avaluació	Examen parcial 2	Grup gran (G)	Avaluació dels continguts donats durant el curs	1.5
Avaluació	Examen parcial 1	Grup gran (G)	Avaluació dels continguts donats durant el curs	1.5

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (3,6 crèdits, 90 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Repàs dels continguts de les classes teòriques	Assolir el domini dels continguts teòrics mitjançant lectures comprensives.	30
Estudi i treball autònom individual	Lectura i estudi de material bibliogràfic, tant fonts primàries com secundàries	Lectura comprensiva de textos proposats per la professora així com de la bibliografia obligatòria de consulta del programa.	40
Estudi i treball autònom en grup	Discussió en grup de textos seleccionats	Discussió en grup de textos seleccionats	5
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació d'exàmens	Preparació d'exàmens	15

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Exàmens parcials: Es realitzaran dues examens parcials corresponents a la convocatòria oficial. En cas de no superar-los dins aquest període, l'alumnat tindrà una altra oportunitat per fer-ho durant el període de recuperació. Aquestes proves constaran de preguntes curtes y/o tipus tests amb continguts corresponents al programa, i, en el seu cas, un comentari de text. La durada serà de 1'5 hores cada una. La part de preguntes representarà el 70% (35% el primer parcial i 35% el segon parcial) i la part pràctica (comentari de text) el 30% de la nota, en cada cas.

El grup de dematí farà exàmens amb preguntes curtes.

El grup de tarda farà exàmens tipus test.

Guia docent

Criteris d'Evaluació: Cada prova serà avaluada amb una qualificació individual de 0 a 10. La nota mínima per aprovar serà un 5. Per superar l'assignatura serà imprescindible haver obtingut una nota mínima de 5 en cada examen parcial (és a dir, no és possible aprovar l'assignatura sense haver aprovat la part teòrica de la mateixa).

Criteris de qualificació i ponderació: En *itinerari A*, la qualificació final correspon a la nota mitjana de les proves realitzades així com a la participació en les activitats pràctiques.

En *l'itinerari B*, la qualificació final correspondrà als resultats obtinguts a les proves d'evaluació I a les pràctiques encomanades.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Classes pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	Es comentaran els textos presentats, s'exposaran oralment els comentaris de text, es faran lectures conjuntes guiades i s'analitzaran, es visualitzaran vídeos històrics i es comentaran.
Criteris d'avaluació	0 a 10

Percentatge de la qualificació final: 30% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 30% per a l'itinerari B

Examen parcial 2

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Altres procediments (recuperable)
Descripció	Avaluació dels continguts donats durant el curs
Criteris d'avaluació	0 a 10

Percentatge de la qualificació final: 35% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 35% per a l'itinerari B

Examen parcial 1

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Altres procediments (recuperable)
Descripció	Avaluació dels continguts donats durant el curs
Criteris d'avaluació	0 a 10

Percentatge de la qualificació final: 35% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 35% per a l'itinerari B

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Guia docent

Bibliografia bàsica

- BRENNAN, (1999): Historia y sistemas de la psicología. Madrid: Prentice Hall.
- GONZÁLEZ ALVAREZ, J. (2014): El laboratorio de Wundt. Nacimiento de la ciencia psicológica. Castellón: Universitat Jaume I. Colecció Psique núm. 15.
- GREENWOOD, J.D. (2011) : Historia dela psicología. Un enfoque conceptual. Madrid: McGraw-Hill
- HERGENHAHN, B. R. (2001): Introducción a la historia de la psicología. Madrid: Paraninfo.
- LEAHEY (2004): Historia de la psicología. Madrid: Pearson. Prentice Hall.
- TORTOSA, F; Civera, C. (2010): Historia de la psicología . Madrid: McGraw-Hill.

Bibliografia complementària

- BARBERA, E.; MARTINEZ BENLLOCH, I. (coord.) (2004): Psicología y género. Madrid: Prentice Hall.
- BLANCO (ed.) (1997): Historia de la psicología española. Madrid: Biblioteca Nueva.
- BOSCH, E.; FERRER, V. A.; GILI, M. (1999): Historia de la misoginia. Barcelona: Antropos.
- BRENNAN (1998): Historia de la psicología. Principales corrientes en el pensamiento psicológico. Madrid: Prentice Hall.
- BRENNAN (2000): Psicología. Historia y Sistemas. Lecturas. Madrid: Pearson educación.
- BORING (1985): Historia de la psicología experimental. Mèxic: Trillas.
- DUTHIE, E. (2004): Thomas Reid. Investigación sobre la mente humana según los principios del sentido común. Madrid: Editorial Trotta.
- GARCIA DAUDER, S (2005): Psicología y feminismo. Historia olvidada de mujeres pioneras en psicología. Madrid: Narcea.
- GONDRA, J.M.(1982): La psicología moderan. Textos básicos para su génesis y desarrollo histórico. Bilbao: Desclee de Brouwer.
- LEGRENZI (1986): Historia de la psicología. Barcelona.
- NYE, R. D. (2002): Tres psicologías. Perspectivas de Freud, Skinner, y Rogers. Madrid: Paraninfo.
- ROAZEN, P. (1970): Freud: Su pensamiento político y social. Barcelona: Martínez Roca.
- SAHAKIAN (1982): Historia y sistemas en psicología. Buenos Aires: Paidos.
- SAIZ, SAIZ (1996): Personajes para una historia de la psicología en España. Madrid: Pirámide.
- SAIZ, SAIZ; MÜLBERGER (1997): Historia de la psicología. Manual de prácticas. Barcelona: AVESPA.
- SANTAMARÍA, C. (2001): Historia de la psicología. El nacimiento de una ciencia. Barcelona: Ariel.
- TORTOSA, F; CIVERA, C (2010): Historia de la psicología. Madrid: McGraw-Hill.
- WINKLER, M^a.I. (2007) Pioneras sin monumentos. Mujeres en psicología. Santiago de Chile: Ediciones LOM.